

*Глуходід Неоніла Романівна,
Національний університет “Острозька академія”*

СТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІДЕОЛОГІЧНО НАВАНТАЖЕНОЇ ЛЕКСИКИ У ТВОРІ ДЖОРДЖА ОРВЕЛА “1984”

У художній літературі автор зазвичай використовує різноманітну та стилістично навантажену лексику з метою досягти той чи інший ефект у свідомості читача. Саме за допомогою стилістичного ефекту автор може реалізувати весь конотативний потенціал слова чи фрази та розкрити свою думку повністю. Таке стилістичне забарвлення лексики зазвичай притаманне художній літературі та реалізовується через використання емоційно навантаженої лексики, як жаргонізми та поетизми, термінологічної лексики, політичної та побутової лексики, неологізмів [1; 2].

У своєму творі “1984” Джордж Орвел використовує численні ідеологічні терміни на позначення політичних явищ, назв організацій та установ, реалій суспільного життя та побуту. Умовно ці терміни можна поділити на дві великі групи: такі терміни, що були створені власне автором за зразком ідеологічної лексики соціалістичної Куби та Союзу Радянських Соціалістичних Республік, фашистської Німеччини та ті терміни, що були прямо запозичені з лексики, загальноприйнятої як у політичних колах, так і у сфері побуту та журналістики у тогочасних соціалістичних державах.

Терміни, запозичені з ідеологічної лексичної бази, розповсюдженої на теренах колишнього Союзу Радянських Соціалістичних Республік, зазвичай належали до загальновідомих у західному світі понять, як *Enemy of the People* (ворог народу [4]) чи *Communist International* (комуністичний інтернаціонал [5]). Також автор використовує прямі запозичення з загальновживаної лексики у СРСР на позначення політичних реалій. Наприклад: *Agitprop* (агітаційна пропаганда), *the Revolution* (Револуція), *Comintern* (комуністичний інтернаціонал). Таке використання ідеологічної лексики покликане на провокування у свідомості читача асоціацій з тоталітарним замкненим суспільством та обмеженням основних свобод та прав громадян, що відповідало

тогочасному поширеному сприйняттю соціалістичних республік у світобаченні громадян демократичних країн.

Також автор бере радянську ідеологічну та політичну базу лексики як основу для побудови авторської лексики на позначення реалій життя і назв організацій та установ. Така побудова забезпечує потрібний стилістичний ефект, так як у тогочасній свідомості західних демократичних народів така спрощена і лаконічна лексика викликала асоціації з тоталітарним режимом правління і, звідси, потрібний стилістичний ефект був досягнений. Такі назви реалій та предметів побуту як *the Lottery* (лотерея), *the Press* (преса), *the Eleventh Edition of the Dictionary* (одинадцять видання словника) мали конотативне значення таких, що є виробленими державою, і таким чином, єдино прийнятними та такими, що не мали інших аналогів.

Отже, автор за допомогою вищенаведених стилістичний прийомів, а саме: запозичення лексики та створення власної авторської лексичної бази на основі ідеологічної лексики соціальних держав, у контекст твору вкладає значення обмеження людських прав та свобод, та тоталітарно-мілітаристичне спрямування суспільства.

Література:

1. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка. – Л.: Просвещение, 1990. – 300 с.
2. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилiстика англiйської мови та дискурсивний аналіз. Учбово-методичний посiбник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 240 с.
3. George Orwell Nineteen Eighty-Four. – Penguin Books, 1954 – 256 p.
4. А. Ляпидевский, В. Молоков, И. Доронины, М. Водопьянов: Они получили по заслугам // Известия – 1937. – 30 січ. (№ 27)
<http://www.oldgazette.ru/izvestie/30011937/text4.html>
5. Редакционная коллегия: Новости дня “Радиопередача” // Рабочая Москва – 1925. – 17 січ. (№14)
<http://www.oldgazette.ru/rmoskau/17011925/text7.html>